I

(Резолюции, препоръки и становища)

ПРЕПОРЪКИ

СЪВЕТ

ПРЕПОРЪКА НА СЪВЕТА

от 15 февруари 2016 година

относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда

(2016/C 67/01)

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 292 във връзка с член 148, параграф 2 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) Нивото на безработица в Съюза достигна рекордни стойности след финансовата и икономическа криза от 2008—2009 г. В момента тенденцията е низходяща, но нивото на дълготрайната безработица все още е много високо. Дълготрайната безработица засяга всяка държава членка в различна степен, по-специално поради факта, че въздействието на кризата не бе еднакво и макроикономическото положение, икономическата структура и функционирането на пазара на труда са различни за отделните държави членки.

(2) След години на нисък растеж и малък брой разкривани работни места, през 2014 г. дълготрайната безработица, определяна от Евростат като броя лица, които са без работа и са търсили активно работа в продължение на поне една година, засяга над 12 милиона работници, или 5 % от активното население на Съюза, като 62 % от тях са били без работа в продължение на най-малко две последователни години.

(3) Дълготрайната безработица засяга съответните лица, води до намаляване на потенциала за растеж на икономиките на Съюза, като се повишават рискът от социално изключване, бедността и неравенството и се увеличават разходите на социалните служби и публичните финанси. Дълготрайната безработица води до загуба на доходи, закърняване на уменията, по-чести случаи на здравословни проблеми и по-голямо обедняване на домакинствата.

(4) Сред изложените на най-голям риск от дълготрайна безработица са лицата със слаби умения или ниска квалификация, гражданите на трети държави, лицата с увреждания и представителите на малцинствата в неравностойно положение, като например ромите. Предишната професия на лицето също е от важно значение, тъй като в някои държави секторните и цикличните аспекти са ключови за разкриването на причините за задържането на дълготрайната безработица.

(5) Всяка година поради безрезултатни усилия за намиране на работа близо една пета от дълготрайно безработните лица в Съюза се обезсърчават и съответно преминават в категорията на неактивното население. Тъй като пречките за интеграцията на пазара на труда са най-различни и често с ефект на натрупване, за тази интеграция се изисква специален за целта, индивидуализиран подход и координирано предоставяне на услуги.

(6) Дълготрайно безработните лица съставляват половината от общия брой безработни лица в Съюза, но по-малко от една пета от участниците в активни мерки на пазара на труда. Съответно малък дял от дълготрайно безработните лица (средно 24 %) получават обезщетения за безработица.

(7) Инвестициите в човешки капитал следва да бъдат подобрени и да станат по-ефикасни, така че повече хора да имат добри и целесъобразни умения и компетентности, с което се преодолява проблемът с недостига на умения и се полагат основите за плавен преход от учене към работа и за запазване на пригодността за заетост. Подобряването на резултатите и целесъобразността на системите за образование и обучение ще спомогне за намаляване на броя на нови безработни лица. За тази цел следва да се работи за модернизирането на системите за образование и обучение в съответствие с европейския семестър, със Заключенията на Съвета от 12 май 2009 г. относно стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) [1] и с Препоръка 2006/962/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно ключовите компетентности за учене през целия живот [2].

[1] ОВ C 119, 28.5.2009 г., стр. 2.
[2] ОВ L 394, 30.12.2006 г., стр. 10.

(8) С оглед на разработването на координирана стратегия за заетостта, в насоките за политиките за заетост на държавите членки от 2015 г. ([1]) се призовава за значително намаляване на дълготрайната и структурната безработица чрез всеобхватни и взаимно подсилващи се стратегии, включващи индивидуализирана активна подкрепа за връщане на пазара на труда.

(9) Въпреки че държавите членки запазват компетентността да подбират най-подходящите за тяхната ситуация мерки на пазара на труда, в насоките държавите членки се приканват да насърчават пригодността за заетост чрез инвестиции в човешки капитал, посредством ефективни и ефикасни системи за образование и обучение, с които се повишава нивото на уменията на работната сила. Освен това в насоките изрично се отправя призив към държавите членки да насърчават системите за учене в работна среда, като например дуалното обучение, и да повишават нивото на професионалното обучение. В по-общ план в насоките държавите членки се приканват да вземат предвид принципите на гъвкава сигурност и да засилят активните мерки на пазара на труда, като повишат тяхната ефективност, подобрят тяхната целенасоченост, разширят техния обсег, повишат степента на обхващане и осигурят подсилващ ефект между тях и подпомагането на доходите и предоставянето на социални услуги.

(10) Предложените в настоящата препоръка действия следва да бъдат напълно съвместими със специфичните за всяка държава препоръки, изготвени в контекста на европейския семестър, а при тяхното изпълнение следва да се спазват правилата на Пакта за стабилност и растеж.

(11) Препоръка на Комисията 2008/867/ЕО от 3 октомври 2008 г. относно активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда ([2]) определя интегрирана комплексна стратегия за активното приобщаване на лицата, изключени от пазара на труда, която съчетава подходящо подпомагане на доходите, пазари на труда, основани на включването, и достъп до качествени услуги. С нея се цели да се улесни интеграцията в устойчива, качествена заетост на онези, които са в състояние да работят, и да им се осигуряват средства, достатъчни за достоен живот.

(12) Европейският социален фонд е основният финансов инструмент на Съюза за борба с дълготрайната безработица. За периода 2014—2020 г. държавите членки са разпределили значителни по размер финансови средства за подкрепа на интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда. Други фондове, като например Европейският фонд за регионално развитие и Европейският земеделски фонд за развитие на селските райони, също могат да допълнят мерките, финансирани от Европейския социален фонд, в съответствие с разпределените средства за съответните инвестиционни приоритети за периода 2014—2020 г., и по-специално чрез предоставяне на подкрепа за разкриване на работни места, модернизиране на публичните служби по заетостта и професионалното образование, обучение за придобиване на умения и учене през целия живот. В този контекст, при съответни бъдещи обсъждания следва да се обмислят начини за по-нататъшно засилване на интеграцията на дълготрайно безработните на пазара на труда.

(13) Препоръката на Съвета от 20 декември 2012 г. относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене ([3]) призовава да се предприемат действия, с които на отделните лица да се предостави възможност да покажат какво са научили извън формалното образование и обучение.

(14) Заключенията на Европейския съвет от 14—15 март 2013 г. подчертават, че намирането на решение на проблема с безработицата е най-голямото социално предизвикателство и че намаляването на дълготрайната безработица и осигуряването на пълноценното участие на по-възрастните работници са от решаващо значение.

(15) Европейският парламент посочи дълготрайната безработица като основна пречка за растежа.

(16) Следва да се полагат по-интензивни усилия за интеграция на пазара на труда на най-засегнатите от дълготрайната безработица, като се вземат предвид националните практики. Успоредно с това следва да бъде подобрена регистрацията в службите по заетостта и в други компетентни агенции, за да се преодолее проблемът с недостатъчната степен на обхващане от мерките за подкрепа. Държавите с голям брой регистрирани дълготрайно безработни лица могат да изведат като приоритет в усилията си тези лица, които са вече регистрирани.

(17) За предпочитане от гледна точка на ефикасността и ефективността би бил превантивният подход. Превантивните мерки и мерките за повишаване на активността, насочени основно към началото на периода на безработица, следва да бъдат засилени и при необходимост допълнени. Конкретните действия, насочени към регистрираните дълготрайно безработни лица, следва да бъдат предприети най-късно в периода, когато се достигнат 18 месеца от началото на безработицата, тъй като в голям брой държави членки точно по това време се променят механизмите и услугите за подкрепа за тази конкретна група.

(18) Чрез индивидуализирания подход към предоставянето на подкрепа за дълготрайно безработните лица следва да бъдат преодолени пречките, водещи до постоянна безработица, като се актуализира и допълва първоначалната оценка, направена при регистрацията. По този начин дълготрайно безработните лица ще бъдат насочени към услуги за предоставяне на подкрепа, пригодени в достатъчна степен към индивидуалните потребности, като например консултации относно задлъжнялостта, рехабилитация, услуги за социално подпомагане, услуги по предоставянето на грижи, интеграция на мигрантите, помощи за жилищно настаняване и транспорт, насочени към преодоляване на пречките за намиране на работа и даващи на тези лица възможност да постигнат ясни цели, които водят към намирането на работа.

([1]) Решение (ЕС) 2015/1848 на Съвета от 5 октомври 2015 г. относно насоки за политиките по заетостта на държавите членки за 2015 г. (ОВ L 268, 15.10.2015 г., стр. 28).
([2]) ОВ L 307, 18.11.2008 г., стр. 11.
([3]) ОВ C 398, 22.12.2012 г., стр. 1.

(19) Участието на работодателите в процеса на интеграция на дълготрайно безработните лица е от основно значение и следва да бъде подкрепено чрез предоставянето от страна на службите по заетостта на специални услуги, придружени от целенасочени финансови стимули и с участието на социалните партньори. По-засилен ангажимент на работодателите, допълнен от мерки за укрепване на създаването на работни места в икономиката, могат допълнително да увеличат ефективността на мерките за интеграция.

(20) В някои неотдавнашни инициативи в тази област на политиката, като например Препоръка на Съвета от 22 април 2013 г. за създаване на гаранция за младежта [1], се призовава за работа в партньорство като нов метод за изпълнение на социалната политика и политиката по заетостта. Координираното предоставяне на услуги е от решаващо значение, особено в държави членки, където отговорностите за предоставянето на подкрепа на дълготрайно безработните лица са поделени между публичните служби по заетостта, агенциите за социално подпомагане и местното управление.

(21) В споразумение за работна интеграция, съставено по такъв начин, че да отразява ситуацията на дадено дълготрайно безработно лице, следва да се описва подробно пакет от индивидуализирани мерки, достъпни на национално равнище (например отнасящите се до пазара на труда, образованието, обучението и услугите за социално подпомагане), разработени с цел да се окаже подкрепа и да се даде възможност на дълготрайно безработното лице да преодолее конкретните пречки за намирането на работа. В тези споразумения следва да се определят цели, графици, както и задълженията на дълготрайно безработните лица и предложението на доставчика на услуги или доставчиците на услуги, и следва да се посочат налични мерки за интеграция.

(22) Действията, предложени в настоящата препоръка, следва да вземат предвид многообразието на държавите членки и различните им изходни позиции по отношение на макроикономическото положение, нивото на дълготрайната безработица и нейните проценти на отклонение, институционалната уредба, регионалните различия и капацитета на различните участници на пазара на труда. С тези действия следва да се допълва и подсилва подходът в тази област на политиката, който понастоящем се прилага в множество държави членки, и по-специално с въвеждането на гъвкави компоненти като индивидуализирания подход, и координираното предоставяне на услуги, както и участието на работодателите.

(23) Настоящата препоръка надлежно съблюдава, укрепва и утвърждава основните права, и по-специално установените в член 29 и член 34 от Хартата на основните права на Европейския съюз,

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ:

Да подкрепят регистрацията на търсещите работа лица и да ориентират мерките за интеграция в по-голяма степен към пазара на труда, наред с другото чрез създаването на по-тесни връзки с работодателите.

Да предоставят индивидуална оценка на регистрираните дълготрайно безработни лица.

Да предлагат специално споразумение за работна интеграция най-късно при достигане на 18 месеца от началото на безработицата на дълготрайно безработно лице. За целите на настоящата препоръка „споразумение за работна интеграция“ означава писмено споразумение между регистрираното дълготрайно безработно лице и единно звено за контакт с цел улесняване на прехода на това лице към заетост на пазара на труда.

За целта:

Регистрация

1) Да насърчават регистрацията на търсещите работа лица в служба по заетостта, и по-специално чрез по-добро предоставяне на информация за наличната подкрепа.

Индивидуална оценка и индивидуален подход

Службите по заетостта, заедно с други партньори, подкрепящи интеграцията на пазара на труда, да предоставят персонализирани насоки на съответните лица.

2) Да се гарантира, че на регистрираните дълготрайно безработни лица се предлага изготвянето на задълбочена индивидуална оценка и насоки най-късно при достигане на 18 месеца от началото на безработицата. Оценката следва да обхваща техните перспективи за заетост, пречките за намиране на работа и предишните опити за намиране на работа.

3) Регистрираните дълготрайно безработни лица да бъдат информирани за възможностите за работа и за наличната подкрепа в различни стопански сектори и при целесъобразност в различни региони и други държави членки, по-специално чрез европейските служби по заетостта (EURES).

[1] ОВ C 120, 26.4.2013 г., стр. 1.

Споразумения за работна интеграция

На регистрираните дълготрайно безработни лица, които не попадат в обхвата на гаранцията за младежта, да се предлага споразумение за работна интеграция най-късно при достигане на 18 месеца от началото на безработицата. Това следва да включва най-малко индивидуално предлагане на услуги, насочено към намирането на работа и определянето на единно звено за контакт.

4) Да бъдат насочени към конкретните потребности на регистрираното дълготрайно безработно лице посредством споразумение за работна интеграция, което съчетава съответни услуги и мерки, предоставяни от различните организации.

   а) В споразумението за работна интеграция следва да се посочват изрични цели, графици, както и задълженията, които регистрираното дълготрайно безработно лице трябва да изпълни, като например да търси активно работа, да приема предложения за подходяща работа и да посещава и участва в мерки за образование, обучение, преквалификации или за заетост.

   б) В споразумението за работна интеграция следва да се посочва също предложението на доставчика на услуги или доставчиците на услуги към дълготрайно безработното лице. В зависимост от наличността в държавите членки и въз основа на индивидуалните обстоятелства на регистрираните дълготрайно безработни лица, споразумението за работна интеграция би могло да включва: помощ при търсене на работа и помощ за връщане на работа; валидиране на неформалното и самостоятелното учене; рехабилитация, консултиране и ориентиране; образование; професионално образование и обучение; професионален опит; социално подпомагане; образование и грижи в ранна детска възраст; здравни услуги и услуги за дългосрочно предоставяне на грижи; консултации относно задлъжнялостта; и помощи за жилищно настаняване и транспорт.

   в) Споразумението за работна интеграция следва да подлежи на редовно наблюдение предвид промените в индивидуалните обстоятелства на регистрираните дълготрайно безработни лица и ако е необходимо то следва да се адаптира, за да се подобри прехода на съответното лице към заетостта.

5) Да се въведат необходимите механизми за гарантиране на приемственост и определяне на единно звено за контакт, чиято задача е да съдейства на регистрираните дълготрайно безработни чрез координирано предлагане на услуги, включващо налични услуги в областта на заетостта и за социално подпомагане. Това звено за контакт би могло да се основава на рамка за междуинституционална координация и/или да бъде посочено измежду вече съществуващи структури.

   Да се улесни плавното и сигурно предаване на съответната информация във връзка с досието за оказаната подкрепа и индивидуалните оценки на дълготрайно безработните лица, между съответните доставчици на услуги, в съответствие със законодателството в областта на защитата на данните, като по този начин се осигури приемственост на предоставянето на услуги.

   Да се осигури подобрено разпространяване на съответната информация относно свободните работни места и възможностите за обучение към съответните доставчици на услуги и да се гарантира, че тази информация достига до дълготрайно безработните лица.

По-тесни връзки с работодателите

6) Да се насърчават и разработват партньорства между работодателите, социалните партньори, службите по заетостта, правителствените органи, социалните служби и доставчиците на услуги в сферата на образованието и обучението, да предоставят услуги, които по-добре отговарят на потребностите на предприятията и на регистрираните дълготрайно безработни лица.

7) Да се разработят услуги за работодателите, като преглед на свободните работни места, подпомагане при назначаване на работа, наставничество на работното място и обучение и подпомагане след назначаването на работа с цел улесняване на професионалната реинтеграция на регистрираните дълготрайно безработни лица.

8) Всички финансови стимули да бъдат насочени към схеми за подкрепа на интеграцията на пазара на труда, като например субсидии за наемане на работа и намаляване на социалноосигурителните вноски с цел да бъдат увеличени възможностите за намиране на работа за регистрираните дълготрайно безработни лица.

ПРЕПОРЪЧВА НА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ И КОМИСИЯТА:

Оценка и наблюдение

9) Да наблюдават в рамките на Комитета по заетостта, в тясно сътрудничество с Комитета за социална закрила във връзка с предоставянето на социални услуги и доходи, прилагането на настоящата препоръка посредством многостранно наблюдение в рамките на европейския семестър и посредством Рамката за съвместна оценка на показателите. Наблюдението следва да проследява степента, в която регистрираните дълготрайно безработни лица са се върнали към заетост, на това дали тяхната интеграция на пазара на труда е устойчива и на използването на споразуменията за работна интеграция. Европейската мрежа на публичните служби по заетостта следва да допринася за това наблюдение.

10) Да насърчават извършването на оценка на резултатите на публичните служби по заетостта във връзка с интеграцията на пазара на труда на регистрираните дълготрайно безработни лица, споделянето на опит и обмена на добри практики в рамките на процеса на възприемане на добрия опит на Европейската мрежа на публичните служби по заетостта, създадена с Решение № 573/2014/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 15 май 2014 г. за укрепване на сътрудничеството между публичните служби по заетостта (ПСЗ) ([1]).

11) Да си сътрудничат с цел оптимално използване на европейските структурни и инвестиционни фондове, и по-специално на Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално развитие и Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, съгласно съответните инвестиционни приоритети за програмите през периода 2014—2020 г.

ПРЕПОРЪЧВА НА КОМИСИЯТА:

12) Да подкрепя и координира доброволни инициативи и съюзи между дружества, ангажирани с устойчивата интеграция на дълготрайно безработни лица на пазара на труда.

13) Да подкрепя проекти за социални иновации за интеграция на дълготрайно безработни лица на пазара на труда, и по-специално чрез ос „Прогрес“ на програмата на Съюза за заетост и социални иновации („EaSI“).

14) Да направи оценка на действията, предприети в отговор на настоящата препоръка, като за целта си сътрудничи с държавите членки и проведе консултации със съответните заинтересовани лица, и да докладва на Съвета до 15 февруари 2019 г. за резултатите от тази оценка.

Съставено в Брюксел на 15 февруари 2016 година.

За Съвета

Председател

M.H.P. VAN DAM

([1]) ОВ L 159, 28.5.2014 г., стр. 32.